

RÖVID HIREK

PARIS. A párisi zsidó segélygyűlés...

BRESLAU. A breszlai liberális hitközség...

NÜRNBERG. Speyer után most Nürnbergben...

JERUZSÁLEM. Április hónapban 2110 személy...

SYDNEY. A sidneyi (Ausztrália) városban...

TEL-AWIW. A napokban folyó a Tel-Awiwban...

BIALYSTOK. Egy litván zsidó fiatalember...

MÜNCHEN. A „Rugenschen Post” főbb olyan...

FRANKFURT. A német kikereskedők szer...

LONDON. A brit népszövetségi liga átiratot...

GENE. A Népszövetség legközelebbi ülészka...

BERLIN. Az evangélista egyház most megjelent...

JASSI. Az egyetem szenátusa 24 diákot meg...

A németországi szituáció rémületes. Az angol parlamentben...

Leégett a petrovo-szelói zsidó hitközség fűrdője. Petrovo-szelóról jelentik...

Eljegyzés. Benedek Böske Bihar, Weiss Sándor Satu Mare, jegyesek.

A bukaresti Corál zsinagóga 9 éves szolista-jának és énekkarának erdélyi turnéja.

Sydneyi (Ausztrália) városban meggyilkolták dr. Arlosoroff zsidó munkásvezért.

Filléres nyaralás a Félix-fürdőben június havában teljes penzió (kitünő polgári ellátás, szoba és fürdővel együtt) naponta 90 Lei, rituális kóser penzió 100 Lei.

Szövetek különlegességeink elismerten a legjobbak legolcsóbbak!! Szolid kiszolgálás! Havas & Grünfeld posztó és balesárak gyári lerakata ORADEA, Str. Avram Iancu (Kossuth-utca 8.)

Tipografia Românească* bérlői Oradea, Aleea Romel No. 2. — Telefon 87.

ZSIDÓ HUMOR ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

Rabbi Jehuda Aszód Szombaton, (Szivan hó 23 án) van a világhírű és nagy tudású 5626 ban elhunyt aszódai rabbinak a Jarheizija.

Rabbi Jehuda Aszódnak volt egy cháznya (kántor), akit könnyelmű gondolkodása miatt nem kedveltek.

Lájsa Rebbe, mégis csak vallásos vagyok én, hiszen az ég is meghallgatta imámat.

Hiszen nem is csoda, mivel olyan férfiak, mint Ön, hozták a vízfönt is...

Egyszer az egyházi késelt a templom ajtajának kinyitásával. A hitközség minden tagja együtt volt és várakozott az udvaron.

Minden az égől van rendelve és ha kint nagyon hideg is van, türelemmel kell várni...

Egyszer csak nagy reccogás ropogás közepette a templomnak fedele bedől és ha a hívek a templomban lettek volna, könnyen végezték katasztrófa származhatik belőle.

Egy alkalommal templomi drose-jének (prédikáció) nagyon türelmetlen hallgatója volt az egyik híve, mivel az nagyon hosszadalmas volt.

Több ízben kivette óráját a zsebéből, hogy ezáltal is mutassa, hogy már késő van és itt az ideje a prédikáció befejezésére...

Rabbi Hilel Lichtenstein (Kolomea), akit már ifjúságában is nagyon vallásosnak ismertek, eljött annak idején, hogy Rabbi Jehuda Aszódól levizsgáltassa magát és hogy tőle a Hátórász-Hároet (rabbi kérés) kapjon.

Hogy hívják Önt? — kérdezte. A kolomeai órádk csodálkozva válaszolt: „Nem tudja Rabbi, hogy engemet Hilelnek hívnak?”

„En vagyok Hilel, ha nekem annyit türelmem van, hogy én ezt házamban mind végignézzem és amellet hallgatók...”

Ézért nézzük csodálkozással a Gömbös berlini utját. Merit lehetséges, hogy a magyar export nem találja meg az utját Németország felé.

NÉPÜNK

BEKRESZTOS/TOSEG ES KIADOHIVATAL: ORADEA Strada Iosif Vulcan No. 4. Telephone: 440

ZSIDÓ HETILAP Főszerkesztő FELIÓS SZERKESZTŐ LEITNER ZOLTÁN

ELOFIZETESI ARAK: Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 200 Lei, Külföldön: 4-2 Dollár, Kc. 120-80, P. 25-15, S. 30-20, Dinar 200-150.

Gömbös utja

Vajjon merre vezet az út, melyre Gömbös a magyar miniszterelnök a napokban lépett? Középeurópa zsidóságának hatalmas meglepetés volt ez az út, melyről nem tudjuk e percben, vajjon merre vezet?

Gömbös Gyula miniszterelnök utja remélhetőleg nem lesz kihalással a magyar zsidóság helyzetére. Amiód sokkal okosabb államférfi, semhogy ne látna tisztán, hogy ez nem vehet előbbre egy ország boldogulását.

Aminthogy ilyen „revizió”-ra napjainkban is van példa elég. Így a legnagyobb csodálkozással látja a világ zsidósága, hogy a szociáldemokrata párt is elfordult a zsidóságtól. Most nem beszélünk arról a „vadász”-ról, amelyet a szociáldemokraták szemébe vágának. Zsidó ötlet, zsidó találmány. Van benne valami igaz. De ha a vándor most megfigyelik, hogy például a német, de még inkább az osztrák szociáldemokraták, hogyan akarják „káserolni” magukat, azok csodálkozással látják, hogy mennyire párfurdult jelent ez a szociáldemokrata pártban.

Ézért nézzük csodálkozással a Gömbös berlini utját. Merit lehetséges, hogy a magyar export nem találja meg az utját Németország felé.

Meggyilkolták dr. Arlosoroff zsidó munkásvezért Tel-Awiwban Egy revizionista fiatalember követte el a gyilkos merényletet A haldokló Arlosoroff tagadta, hogy zsidó a merénylője

Tel-awiw. — Megrendítő merénylet híre rázta meg az egész világ zsidó közvéleményét. Dr. Arlosoroff Cháim zsidó munkásvezért, a cionista világszervezet ügyvivőjének tagját és politikai vezetőjét, egy revizionista fiatalember politikai bosszúból meggyilkolta.

A merénylet híre már akkor is belénk döbentelte a lélegzetet, amikor Dr. Arlosoroff meggyilkolásának puszta lényé érkezett el hozzánk. Már pusztán ez a valóság is szaggató fájdalmat okozott minden cionista és nemcionista zsidónak egyaránt.

Amiód a merénylet híre eljutott hozzánk még nem tudtuk, hogy ki a merénylő? Zsidó, vagy arab? Nem tudtuk, hogy az emberi büntetés eme legkegyetlenebb tetteit, a gyilkosságot, ki követte el a zsidóság áldott vezérének. De rossz sejtelmeket hozott már az a hír is, hogy a merénylők héberül szólították meg Arlosoroffot. Mi mégis hinni szeretünk, hogy a sejtelmek csalnak, hinni akartunk, hogy a bestiális tettel nem zsidó követte el. Hogy nem egy testvér ölte meg — testvérét.

Az események rideg valósága azonban igazolta haljós sejtelmünket. A gyilkos merényletet zsidó követte el. Egy magyaról megfélemezett revizionista fiatalember követte el társával a gyilkosságot, egy zsidó emelte fel — zsidóra haldos kezét.

A zsidóság történelmében évszázadok alatt is alig történik gyilkosság. A zsidóság erkölcsi tanításával ugyszólván kiirtotta magából a gyilkosokat. És ime most jött egy elvakult fiatalember, aki pártszemponokra hivatkozik és öl. És kit öl? A vezért. A legnagyobbat. Aki évtizedekkel vitte előbbre a zsidó történelem fejlődésének határköveit. Aki fénylő büszkesége volt a zsidóságnak. A felháborodás égő lavínája, amely most keresztülvonul a zsidóságon, nem szabad elvakítson bennünket. A revizionizmust nem szabad és nem lehet felelőssé tenni a párt egy beteges, lelki aberrációban szenvedő tagjának aljas cselekedetéről. Mert minden bizonnyal maga a párt fogja kivetni magából az ilyen embereket és maga a párt lesz az, aki elsőnek áll el és helyezi meg a gyilkosságot. A zsidóságot pótolhatatlan veszteség érte dr. Arlosoroff halálával és fájdalommal fokozza, hogy testvéreink közül került ki a gyilkos. Arlosoroffot megölték, de közlünk maradt a szelleme. Itt maradt átfogó koncepciójának emléke, tanítása és marandó alkotásai. Arlosoroff meghalt, de a tengerpart homokjára csurgott vére — meg fogja termékenyíteni a zsidó országépítés géigási munkáját.

Dr. Arlosoroff ellen elkövetett merényletről egyébként az alábbiakban számolunk be: A neves cionista vezér az elmúlt hét csütörtökjén érkezett vissza Palesztinába, európai körútról. Péntek este felesége társaságában sétált a telawivi strand sétányán. A muzulmán temető közelében két ismeretlen fiatalember lépett eléje és az egyik héberül megszólította.

Hány óra van — kérdezte tőle. Arlosoroff mitsem sejtve előzékenyen válaszolt: — Pontosan tízenegy. Az ismeretlen idegen Arlosoroff vállaszára, minden álmient nélkül, éles hangon kérdezte meg: — Ön Chajim Arlosoroff?

Igen én vagyok — felelte Arlosoroff kissé meglepetten. — Mit kíván? Az idegen nem felelt. Villámgyorsan kirántotta revolverét és háromszor egymásután Arlosoroffra lött. Arlosoroff a szívéhez kapott és véresen rogyott össze.

A merénylő híre pillanatok alatt elerjedt Tel-Awiwban. A mentőautók azonnal megérkeztek és szállították a haldokló Arlosoroffot a kórházba. A műtőasztalon Arlosoroff még egyszer, néhány pillanatra magához tért és ezeket a szavakat rebegte a professzorok felé: — Nem zsidó emelt rám fegyvert! — Arlosoroff tehát még utolsó pillanatában is megőrizte lelki nagyságát és bár tudta, hogy héberül szóltak hozzá, mégis megakarta menteni a gyilkost. — Arlosoroff még az operáció megkezdése előtt, néhány pillanattal ezután, kiszenvedett.

Temetésén 50.000 ember vonult fel és megrázó beszédek hangzottak el koporsójánál. Tel-awiw zsidó polgármestere Dizen-goff, felcsukló sírásóllal alig tudta befejezni beszédét. Ussiskin és Berl Katzenelson munkásvezér döbbenetes szavakkal méltaták az elhunyt érdemeit. Az egész óriási temetési menet egy kiálló tiltakozás volt a bestiális merénylet ellen.

Tel-awiw. — A tel-awivi rendőrség óriási apparátussal fogott hozzá a nyomozáshoz. A kormány 1.500 font (1 millió lei) jutalmat tűzött ki a tettesek kézrekerítésére.

Háztartásában csakis a jó minőségű „ROTHBART” felírású **כשר SZAPPANT használja!**
 Az oradeai orth. rabbínatus felügyelete alatt.
 Gyártja: **ROTHBART ADOLF EDE & Fia szappangyára, Oradea**
Postai szétküldés!

A nagy felkészültségnek rövidesen meg is lett az eredménye, amennyiben a rendőrség házkutatást tartott a közismert Abu Achimeir revizionista vezető házában, aki-nél egy Kaspi nevű gyanús fiatalembert találtak. Hosszas faggatás után a fiatalember beismerte, hogy ő követte el az elvetemült cselekedetet, mert nem értett egyet Arlosoroff politikájával. A hír óriási megdöbbenést keltett egész Palesztinában. Dr. Arlosoroff övegye a szembesítés során felismerte Kaspi-ban férje gyilkosát, akit a rendőrség le is tartóztatott.

A merénylet hírére az angol kormány és palesztina kormányzója részvétlétávitatókat küldtek az elhunyt özvegyéhez. Dr. Arlosoroff fellelésén megjelentek az összes külföldi konzulok és diplomaták, valamint az arab és keresztény előkelőségek is.

Dr. Chaim Arlosoroff 1899-ben született az ukránjai Rommy nevű városkában és már husz éves korában felkeltette maga iránt a cionista közvélemény figyelmét. 1919-ben jelent meg a „Der Jüdische Volkssozialismus” című nagy tanulmánya, amely teoretikus alapjait vetette meg a palesztinai zsidó munkámozgalomnak. 1925 óta tagja volt a cionista világszervezet pénzügyi s gazdasági tanácsának és 1927-ben a bási kongresszuson beválasztották a cionista executívéba, amelynek palesztinai politikáját ő irányította.

A német-zsidó filmeket nem tartják kívánatos elemeknek Franciaországban. Páris. A francia filmpar legtekintélyesebb lapja, a „Cinematographie Française”, az elmúlt napokban igen élesen állásfoglalt a Németországba kiutazott zsidó filmek tevékenysége ellen. — A lap a többek között a következőket írja: — „Mi annak idején szívesen láttuk volna azokat a zsidó filmeket, amelyek a német állam polgárokkal szemben, de nagyban nyugtalanít bennünket az a tény, hogy most a kiutazott zsidó filmek Párisban kezdenek terjedni. Nem szólnak egy szót sem, ha arról volna szó, hogy újabb lökésekkel kezdnek terjedni. De ez ma teljességgel lehetetlen. A nagyobb hiba az, hogy a zsidó filmszakértők itt állások után néznek és ezzel veszélyeztetik a francia filmszakértők pozícióját. Minden szimpátiánk ellenére is, amit a német film-emigránsok iránt érzünk, követelnünk kell ezen nem kívánatos elemeknek ellátását... A filmpar vezetékének elénk visszhangot kellett mindentelje.

Az ungvári Bészdin beállította az ifjúság agudista szervezkedését. Ungváron az elmúlt héten a vallásos zsidó ifjúság Katz Chájim, Grünwald Mózes, a járai főrabbi fia, Auszländer Mózes és Weisz Jichockkal az élen megalakította a Ceire Aguda szervezetet. 40 fiatal talmudista, Istenfélték és tekintélytisztelő összeállottak, hogy ily módon véve a mai lehetetlen helyzetükön változtalni, tanuljanak és esetleg orthodox alepon Palesztina felé orientálódhassanak. Csehszlovákiában ugyanis egy-néhány Aguda hacsara is alakult. Összeállítottak a fiatal böcherek tehát és megállapították a tanulandó penzumot (siur), előadásokat tartottak és Tórából vett idézetekkel alátámasztva magyarázták, mily nagy mivóca a Jisuv-Erec Jiszrel. Egyideig nem zavarta őket senki, míg a múlt héten az ungvári Bészdin beállította szervezettel, sőt hébernyelvű röpcédulákat osztottak szét, melyben „a szent Tóra nevében” az ilyen (Aguda) szervezkedést megtiltották és minden jóhiszemű zsidó óva intekett attól, nehogy ily egyesülethez csatlakozzon. (Közben az egyik jómódo chasszid család gyermeke, Szülei tudta nélkül is, kiment Palesztinába.) Fajdalommal regisztráljuk az ungvári újabb iszurt, amely szomorú fényt vet vallásos vezetőkönk rövidlátására, akik eme rendkívül nagy időkben sem akarják felismerni az élet követelményeit, amely az ő akaratuk ellenére is ironi: álja fénykedéseiket és tekintélyüket le megbirkózik egy szebb zsidó jövő érdekében.

Beszélgetés Deutsch Hermannal, a Jugoszláv Orth. Központi Iroda (Udruzenje) elnökével

A jugoszlávai orthodoxia és neologia együttműködése. — Az állam érdeke, hogy egy vallásos nemzedéket neveljünk — mondja a szerb közoktatásügyi miniszter.

Nemrég zajlott le az itteni orth. központi iroda elnökválasztása, melynek során nagy lelkesedéssel újra megválasztották Deutsch Hermann gyórost, az eddigi elnököt, kinek hervadhatatlan érdemei vannak, úgy az itteni orthodoxia, mint az iroda létesítése körül. Az ő agilitásának, áldozatkészségének és fáradozásának a gyümölcse lett az autonomia kivívása. Elkedvetlenedve vállalta a jelöltséget és csak mikor kilátásba helyezték, hogy fellélelt el fogják fogadni, sikerült ő végleg az elnöki tiszt ségre megnyerni. Felkerestem, hogy megtudjam okát, mi szegte kedvét és miért akart hátat fordítani az oly keserves harcok árán kivívott irodának.

— Nem tagadom, nem szívesen vállaltam. Csinálta más. Talán jobban tudja. Én nem veszem lelkiismeretemre, hogy hitközségeink egyes tagjai kénytelenek legyenek macoth, husvéli lisztet, cukrot, stb. szükségleteiket a neologianál beszerezni, a vágalást ott eszközöltetni, mert az olcsóbb. A kenyérgonddal küzdő embernél számít az a 10 dinár, (30 lei) gabella, amit fizetnie kell. Számít az 5 dinár, amivel drágábban kell fizetnie egy kg. macoth. Miért ne adhasunk mi is ugyanolyan árban, mint a neolog hitközségek? Nem kell nekünk pénzfőlöseget gyűjtieni, hogy osztalékokat fizelhessünk, nem vagyunk kereselő részvénytársaság, hanem kizárólag erkölcsi testület. És még valami, ami kedvem szegte. Demoralizáltak hitközségi alkalmazottainkat a fizetések leszállításával! Nem állhat hivatalosa megaszteln, nem teljesítheti ugy a kötele-ségét az a hitközségi alkalmazott, kinek megnyomorítják a fizetését. Ezért kedvetlenedtem el.

— És el fogják fogadni ezen súlyos, a hitközségeket alapjaiban megrámadó pontokat?

— Igen, el. 30-ikán benyújtottam, a plenáris ülésen elfogadták és már hozza is alig egy pár sor kitévő 2 pontot. Nem sok, de annál súlyosabb és nagyjelentőségű.

1. Mondja ki az Udruzenje, hogy kebelébe tartozó hitközségek a jövőben, sem rabbijainak, sem sakterjainak fizetését nem szállíthatják le, hanem oly fizetésel látják el, mely gond nélkül nyugodt megélhetést biztosít nekik, hogy az orthodoxia érdekeit teljes erejükkel szolgálhassák.

2. A gabella: akár szárnys, akár négy-lábu után, továbbá rituális hozzájárulások peszachelisznél, vagy cukorkornál törlendők, mert ezek elhagyásával erősítjük az orthodoxiát. Hasson oda a hitközség, hogy a gazdag arányosan többet áldozzon, mint a szegény és az egyensúlyt megfogják tartani.

— Elnök ur, milyen a viszony itt a neologia és az orthodoxia között?

— Nagyon jó. Itt nem éleződött ki a harc. Mondhatnám, hogy kéz-kézbe dolgozunk. Minden nagy közös cél, eszme és érdek, mely az országos zsidóságot érinti közös asztalhoz hoz bennünket, közösen beszéljük meg és csak így teremthetünk konstruktív munkát. Legutóbb is a német-országú eseményekkel szemben közösen tel-tük meg a lépéseket és együtt jelentünk meg Jevicis külügyminiszternél. Dr. Alcalay grand-rabbí, Dr. Popsz Frigyes a Saves elnöke (neolog iroda) és én az Udruzenje részéről. Az eredmény? — Sikerült keresztülvinnünk, hogy a Németországból menekült zsidóság itt szabad letelepedést kapha-tott, állást foglalhat el, vagy akár földbirtokot is vásárolhat. Az itteni zsidó intézmények

pártolása kórház, aggokháza, szerelotház minden jugoszláv zsidónak egyformán dédel-geltet büszkesége. A konyhai felügyelet a miénk; a többi concessiót a neologia kapta.

— Milyen a helyzet az iskolágy terén, kaptak-e az állam részéről valamilyen kedvezményt a szombati tanítást illetőleg?

— Hogyne! Kaptunk. Sikerült keresztülvinnem, hogy szombat és ünnepnapon diákjaink 10—12 óra között a tanítás alól felmentést kaptak; ezen időben a templomban tartoznak elmenni. Természetes, hogy a szombati megszögő munka alól, rajz, írás, stb. szintén felvannak mentve. Sokáig fájt, hogy kénytelenek vagyunk zsidó diák-jainkat a szombati isentiszteleknek nélkülö-zni; de nem mertem a sikerben bízni. Aronban tudatában annak az erkölcsi hord-erőnek, melyet a templombajárás ténye az ifjúságnál jelent, kényszerítet rá, hogy minden erőmmel küzdjek érte. Audenciát kértem és előadtam kéresemet. Jellemző miniszterünk gondolkodására, hogy a követ-kezőkép válaszolt. Némétül mondta, mert látta, hogy nem beszéltem tökéletesen az államnyelvet: „Es ist Interesse des Landes, dass eine religiöse Generation erzogen werde”. Az állam érdeke, hogy egy vallásos nemzedéket neveljünk. Rákövetkező héten deákjuk megjelentek a templomban.

— Még csak egy kérdés ehők ur, miként vélekedik a palesztinai munkáról?

— Várjuk a Messiaszt — de azért hacsaránk is van. Jelenleg héh chatul nyer ki-képzést az Agudasz Jiszroel részéről. Jó-vőre? Valószínűleg még több lesz.

Elbucuztam egy embertől, aki sokat harcol a zsidóságot.

(Subotica) Fodor Dezső.

Tesatoria Lichtenstein prima fabrica mecha-nica de textila **BE CLEAN** (J. Somes.) ajánlja szancziós olcsó árakban gyartmányait, u. m.: 1 kávésabrosz 6 szalvétával 109 lei, — 1 törülköző 19 lei, — 1 pohartörő 14 lei, — 1 mtr. lepedővászon 140 cm. széles 31 lei, — 1 mtr. fehér panama 30 cm. széles 26 lei, — 1 mtr. Oxford 80 cm széles 24 lei, valamint az itt fel nem sorolt összes textilárak a legolcsóbb árakban. 1 gyermektalisz 55/120 cm. szép selyem csikkok csak 99 lei, egy férfitaliz 120/160 cm. ugyancsak selyem csikkokkal 170 lei és ennek arányában nagyobb és más minőségű talizok is kaphatók. A talizsoknál viszonylatok 10—20% rabattot kapnak. — Kívánatra árjegyzék igény.

Ezúmenorák gyertyatartók, serlegek, S evészközök, Templomi kegy-szerek, bármily művészi kivitelben leg-olcsóbb árban.

Gyártása és eladása: **„Tacumul” ezüstáru gyárban CLUJ, Str. Gen. Neaculcea (Kornis-u.) 6.**

Művészi perzseszőnyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak

Schulhof Emiliné „Orient” Szövőművészeti iskola

Oradea, Str. Episcopaul Clujogariu No. 17, Vidéki rendezések utánvételét gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

A főváros központjában.
 Az erdélyi kereskedők talál-kozó helye.

HOTEL ESPLANADE
BUCURESTI, BULEVARDUL ACADEMIEI 8.
Tulajdonos: JACOB FRIEDMANN.

Schweizi vezetés. Legmodernebb komfort.
 Szobaárak 150 lejtől feljebb

HETI GLOSSZÁK

Kató — az evangélikus templomban

Nagyvárad fölött nem mulik el az idő. Még mindég 1914-et írunk, ami a neolog zsidóság érzésvilágát illeti. Az egész világ revizió alá vette felfogását, a zsidóság és kereszténység közötti viszonyt illetőleg. A zsidók rájöttek arra, hogy egy kis szentellvízzel nem lehet ellúnni a tömegben és a zsidóságtól dezertálni. Nem akarunk ismétlésekbe bocsájtkozni. Mert ugyebár tudjuk, hogy Hitler és a világ megannyi hittlere miképen vélekednek erről a kérdérről. De tovább megyünk Horribile diktu, — még a zsidók is kezdenek eszmélni arra, hogy no-hái mégsem megy ez a kis kikeresztel-keedés.

De nem így Váradon. Alig néhány napja, hogy megjelent egy kis esküvői hír a helyi lapokban. Hogy Halász Katóka örök hűségét esküdött az evangélikus templomban, a Magyar Párt főtitkárának, dr Kovács Árpádnak, a szimpaltikus ügyvéd urnak. Nem lehet kifogásunk a hymen hir ellen, elvégre mindenki azt teszi, amit akar. Még Katóka is. Akinek nagymamáját épen két héttel ez-előtt temették el a váradvelencei ortodox temetőben. Csak minek ennek az újságok-ban „reklámot” csinálni? Ennek nincs ér-telme. Aminthogy nincsen értelme az egész kikeresztelkedésnek. Ezt ma már mindenki tudja és látja — sőt érzi is! Csak Ka-óka nem hiszi. O még nem eszmélt rá. Lehet, hogy ezt a szerelmet teszi. Nekünk azonban mindegy. Lényeg az: Várad nem okul. Katóka nem hallott semmit Hitlerékről. Meg

az egész itteni küzdelemről, amely a zsidó és nemzsidó világ között folyik. Kató a hit séget esküdött a Körös-uccai, hiltérék val-lásának evangélikus templomában. Sok sze-rencsét!

Szegény zsidó Vertrele-erek

Többen jöttek hozzánk elmondani a nagy „problémát”. Mely röviden ez: Sok zsidó cég van Németországban, amelyek eddig exportáltak és akitől zsidók impor-táltak. Meg sok zsidó képviselő létezik, akik németországi cégeket reprezentálnak. Mi legyen ezekkel, — németelenes bojkott ál-tal? Mi legyen, mi legyen?

Egy pillanatig meghökken az ember. Valóban mi legyen, miért veszítsék el ezek kenyérüket. De azután feleszmélünk az igazságra. Szomorú és keserves, de ezek érdekében nem lehet semmit sem tenni. Nem lehet a zsidó cégeket Németországban kivenni az általános létel alól. Bojkott Németország ellen azt jelení, hogy nem szabad árut venni senkiktől. És a zsidó Vertrelek sem tehettek egyebet, minthogy más képviselőt után néztek. Nekik még a román kormány is megkönyvit a nagy problémát, amennyi-ben beültja a német áruk importját teljes mértékben.

Sok-sok indok szól amellett, hogy nem lehet kivétel tenni. Nem lehet és nem za-bad. Mert ez a világ ősz-zsidóságnak élet-halál harca az antiszemitizmus ellen. A német terror ellen. Ez világtörténelmi jelentőségű harc, melynek kihatását a jö-vendő évtizedek fogják escomplálni. Ha a mi frontunk is van áldozat, és szomorú, de nem szabad ezért egy pillanatil sem meghátrálnunk. Ez csak nemesebbé teszi

TÁTRALOMNIC MAGAS TÁTRA! TÁTRALOMNIC

Egyetlen megbízható **ORTH. כשר PENZIO**, elsőrendű konyha és kiszolgálás. Elő- és utószobában a teljes panzió 55 ck. Felöltő leányok kísérlet nélkül felvételnek. Egész éven át nyitva. Elő- és utószobában esküvőket és bankettekét elfogadok.

SCHREIBER MOR, TATRANSKA-LOMNICA (BUGSCH-VILLA)

Látomány a víz alatt.

— Chásszid történet. —

Rabbi Joszef, a csodatevő kabbalista arról beszélt tanítványainak, hogy az élet minden percét fel kell használni az Ur dí-csereletére, már pedig a Mindenható dicsőí-tésének legszebb módja a szeretet és az irga-lom gyakorlása.

— De hiszen az élet túlontul rövid hozzá — vette ellen tanítványa, Rabbi Szimcha — míg gyermekek vagyunk, ére-ten az eszünk, megbánjuk szüeteinket, paj-tásainkat, mire pedig megöregszünk, már jártunknyi erőnk is alig van, magunkra ma-radunk... Lásd, mester, a legszentebb imádság is futó felhőhöz elsurranó álomhoz hasonlítja az életet...

— Az Isten bölcsen mérte ki minden halandónak a földi pályáját — szólt feddő hangon a mester. — Az egynapos léleg, amely születik, utódo hogy maga után és elvész, vajjon nem töltötte e be rendelés-sét? Azt hiszed, évekkel kell mérni az éle-tet, a jó cselekedeteket és a szenvedést?

Rabbi Szimcha kétkedve csóválta a fe-jét. Nem szólt semmit, de látszott, hogy mestere szavai nem győzték meg.

Már hajnalodott a két férfi a forrás-vízű földhöz érkezett, hogy napi tisztál-kodását elvégezzék. Rabbi Szimcha hamar-on a vízben termelt, megborozongott, már a habok alá akar merülni.

— Még mindig kételkedel szavaimban? — szólt reá Rabbi Joszef — nem hiszd-e, hogy ezt a földi életet bőséges szüzura mérte ki az Ur kegye?

Rabbi Szimcha csak nem akart igennel felelni.

— Majd meglátod! — szólt csendesen a mester.

Rabbi Szimcha lebukott a víz alá. A habok összecsaptak feje fölött... Mi törté-nt vele?

Ugy látta, hogy árbcos gályán jár-kei, s veszedelmes vihar korbácsolja a tenger hullámain. A hajó bordái recseglek-ro-pog-tak, a legénység kétségbeesve keres men-ekülést. Fejellenés, zürzavar... A hajó most egy éles szirtbe vágódik... Mindenki az életéért reszket... Ó is a vízbe ugrik és kétségbeesve csapokdj a hullámok... A sós víz már fojlogatja, elalél, nem bírja tovább. Most egy irtózatoss hullám felkapja és odavágja a parthoz... Megmenekült!

Két napig hevert rabbi Szimcha félig élettelenül, mikor magához tért, föltápászko-dott és utrakelt. Keservesen sírt. Ruhája rongyokban foszlott le róla, nem volt be-levél felajta, forrást sem látott a közelben, hogy szomját csillapíthassa belőle. De csak tovább vészorgott.

Sötét erdőkön, utalan rengelegeken át végre egy kunyhóhoz ért. Egy zsidó ember lüdtőlgett a kunyhó előtt és szánakozó tekin-tettel mérte végig a szerencsétlent.

harcunkat. Mert a mi frontunkon is vannak gazdasági hősi halottak. Mi ez az áldozat ahoz képest, amit a németországi zsidó-ságnak szenvednie kell?

Nem kell ezt a felfogást sokat indokolni. Történelmi adottság így hozza és ezzel maradéktalanul le kell számolnunk.

Miskolc város tb. főügyé-sze és a „Népünk.”

Dr. Kovács József ügyvédnek, egy vá-radi barátja révén megindítottuk lapunk-t. A napokban hosszabb levelet írt nagyvárad-i barátjának, melyben hosszabbban foglal-kozik lapunkkal és annak irányával. Tekintettel arra, hogy egyik magyarországi nagy város prominens zsidó férfiról van szó, szük-ségesnek lájtuk, hogy foglalkozzunk levél-nek egynemely kitételével. A tisztí főügyés-zet ur, természetesen, asszimilációs ideológiát vall. Ezt megkívánja tőle az a pozíció, melyet betölt. Legalább is a főügyész ur így gondolja jónak. Nem lehet vele polemizálni, mert az messzire v. zelve. Bennünket egy egész vi-lág választ el ettől a felfogástól, melynek a kegyelemdífést, épen napjaink történelmi változata adja meg. Természetesen a „misz-szió” elméletnek lelkes híve. Mi adtuk az emberiségnek a monoizmust, meg még mennyit. Régi, idejétmúlt frazeológiával írja, hogy a „cionizmus” csak ártott, mert anél-kül talán nem történt volna az, ami megtör-tént. És hasonló régimódi érvek, melyekre ma már nem lehet dühösen ellenérvelni. Csak szelid mosollyal napirendre térni és azt mondani: Ügyvéd ur, főügyész ur, Ön is felelsemel meg arra, hogy zsákucába visz az az ut, mely — jelenleg ugy hiszi — a zsidóság jövőndi útja volna. Micsoda frázis ez például, melyet Ön ír: „A lelki és vallási szolidaritás van olyan erős és hatal-mas, mint a cionni kolóniák vérel és pénz-áldozattal fenntartott telegei és kulturhelyei.” Mi nem kételkedünk a zsidó összefektetés hatalmas erejében de nem lehet egyjéket a másikkal összehasonlítani. Palesztina ma már nekünk nem „sport” vagy „propaganda”

— Adj ennem-innom, testvérem, mert meghalok, — nyöszörögte rabbi Szimcha. — Rettenetes vihar őrölte szét a hajónkat... magam menekedtem meg társaim közül... Nem bírom tovább!

A gazda leülte. Száraz ruhát adott neki, ételt, italt tett elébe és mikor rabbi Szimcha már talpra állott, így szólt hozzá:

— Fiam! Messzi vidékre kerültél el hazádtól. Az Isten őrzött, hogy idekerültél hozzám: ha az ország belsejébe vetődöl, emberevő bálványimádók fogtak volna el és megölnék... Haza is csak későn jut-hatsz el: öt évenként idegen hajósok száll-nak ki a parunkon, fegyeres emberek, kemény katonák, akik nem ijednek meg a benszültöttektől. Erdőket irtanak, hajójukra rakják a drága ritka fákat s aztán utrakel-nek. Talán veltük hazamehetsz. Addig itt élhetsz nálam...

Rabbi Szimcha vigasztalanul nézett maga elé, de mit volt mit tennie? Megadta magát sorának és szolgálatába állt. Ásott, kapált naphosszal, üngözte a kertelt, aratás idején sarlóval vágta a búzát, betakarította a termést és átjatosan elmondta a napi imádságait.

Az idő glomszárnyakon járt tova, De már az ötödik esztendő is elközelgett. Rabbi Szimcha fürelmellenül várta az ide-gen hajós népet. Végre megérkeztek: mar-cona képi, napharintotta legények voltak. Rabbi Szimcha alázatosan járult a vezértük elé.

„Mondták már magának azt, hogy büdös zsidó?!...“

„Ahogy a regáti zsidó a transilvániai zsidót nézi és látja. * De hiszen maguk zsidók és nem tudnak zsidóul beszélni! — és * Azt mondják, hogy bennünk túlfűtött nacionalis érzések égnek...“
A transilvániai zsidó: antijsemita — a regáti tükörben...

— A „NÉPÜNK“ eredeti riportja. —

Ca affi. Madame Sufer penziójában nemcsak a legjobb ételeket szervirozzák a vendégek, de néha abban a kiünöz szerencsében részesül az ember, hogy a legkülönbözőbb típusú embereket kapja asztalársnak, akik éppen úgy, mint jómagam, talán először és utoljára ünek le az asztalhoz, hogy aztán tovább induljanak, egy kézsorlással, vagy egy rövidke beszélgetéssel az emlékeztükben...

Madame Sufer penziója a kikötőben van, többnyire utazók látogatják, akik lasiból, Kisevevből, Csernovitzból vagy Bukarestből, Brailából indulnak el hatalmas kollektív csomagjakkal és nem tudják, mikor indulnak vissza. Néha hetekig hajóznak a Dunán, lemennek a Fekete tengerig, Valcov, Sulina a végső állomásuk, utaznak ők, akik éppen úgy, mint jómagam, talán először és utoljára ünek le az asztalhoz és a feleségeire gondolnak, akik otthon várja a kizárt garasokat, amiért néha a tüdejüket is kibeszélik...

Zsidók!
Kár volna tagadni, hogy ők csinálják itt azt a kis forgalmat, ami még van, ma rengeteg intelligencia és felkészültség kell eladni és tempó, állandóan birkózni és legyőzni azt a blazirt állásfoglalást, hogy hiába minden a fejlődés már régen elakadt valahol és kár erőszakolni a fejlődés tornászati, előrejutást...

Gigászi erő kell ma ehhez és ők bírkóznak a kofferjeik súlyával, amelyet maguk cipelnek, mert a borralvaló lecsúszott valahova a múlt kulisái mögé, éppen úgy, mint az idővel, amely hatalmas boxkezűkkel ott hadonászik az oruk előtt, néha elered a vérték egy-egy öklésapástól, aztán újra fellépáskodnak és ütődött kofferjeikben a kollektívval hirdetik az élett folytatosságát a földön...

Itt a penzióban, a kollektív ebédlőasztalnál engedik el magukat egy félóra, úgy érzem, hogy a leves, amit kanalaznak — benzín, amit magukba szivattyúznak, hogy a gép sebességét fokozzák és esznek sok kenyeret, hogy elegendő kalóriát halmozzanak fel az utakra, amelyeket kilüsztek maguk elé.

Ebéd közben is beszélnek. Ez a beszéd harc. A leves és a hus között gyorsan megtergyalják a legujabb eseményeket és úgy turkálnak a politikában, mint a következő fogásban, ami hal (azt hiszem, hogy csak közvéletlenül a víz mellett, mondjuk egy ilyen kikötői penzióban tudják ilyen jól elkészíteni a hal ételeket), melynél minden csont szállira vigyázni kell, így vigyáznak, hogy semmi sem sikkadjon el a beszélgetéseikből, amelynek tengelye, nem tudom pontosan hány hét óta és még meddig: Hitler!

Minden politikai kérdést hozzavezetnek vissza, vagy éppen belőle indítanak el. Hogy milyen hatással van egy németországi esemény a külpolitikai helyzetre és fordítva.

De ez a külpolitikai helyzet és fordítva, minden esetben mi vagyunk! Zsidók! Igen, mert mi ott vagyunk mindenütt, minden külpolitikai vonatkozásban rólunk is szó van, a világ szívében élünk és elágazunk minden irányban, amerre sinek futnak, kábeleket fektetnek le és repülőgépek veszik az irányt, az elindulás pillanatában...

„Bocsánat, én is zsidó volnék...“

Persze ők már jól ismerik egymást, nemcsak azért, mert azonos kofferjeik vannak, de talán igaza lehet itt, annak a sokat hangoztatott köznap mondásnak, hogy a zsidók Ádám és Éva óta mind ismerik egymást... Nem tudom. Csak azt látom, hogy minden új asztaltársat üdvözöltek és mint régi ismerős kapcsolódott be a beszélgetésbe...

Zsidóul beszéltek.
Ez a mondat érthető itt és érthető

volna nálam is, de sajnos, be kell vallanom, hogy én nem tudok zsidóul. Azaz, hogy nem is én nem tudok, hanem a generációim nem tud, akikkel együtt ültem az iskolapadban és az ABC-t magyarul kezdők tanultam... Mi nem tudunk, a saját hibánkon kívül nem tudunk, ha most utólag ezt a rövásunkra is írják...

Pedig érdekelt, hogy mit beszélnek. Hisz azért ültem le az asztalukhoz... Hogy kezdjem el, hogy törjek be az életükbe, a tilkaikba, hogy hámozzam ki a szavaikból az értelmet...

Bocsánatot kérek. Román nyelven. Ha megengedik... Én is... zsidó volnék... Erdélyből...

Szinte egyszerre paritázzák felém a kérdést, ami több mint kérdés már, felkiáltójelel, ugyanakkor csodákos izas.

— Maga nem tud zsidóul?

És összenéznek. Ebben a pillanatban úgy érzem, hogy nagyon mélyre csúszhatom le náluk, aztán az egyik megszólal: hát természetesen nem maga a hibás... Mi ezt nagyon jól tudjuk...

Ezt a mit-ugy mondja, mintha ők mások volnának, külön nemzet, külön törvényekkel és tradíciókkal...

Ugyanaz, aki az előbb mellém állott: — Nem tudjuk elképzelni, hogy maguk félzsidók, (így mondta félzsidók — románul: evrei de jumalata —) mit éreznek például akkor, amikor olvassák, hogy Hitler rajongói megöltek egy zsidót?...

— Pardon kérem, ez nem csak zsidóügy!... Ez több!... Az előbb maguk azt mondták nekem, hogy: félzsidó!... Most én azt mondom, hogy amit maguk zsidóügynek neveznek — csak félig zsidóügy!... Azaz, hogy itt van egy egész és még egy fél!... Ez a fél az, hogy: zsidó ügy!... Az egész, az tulajdonképpen maga a merénylet, amelyet az ember ellen követtek el, akik megöltek és aki véletlenül zsidó volt... Mert csak Hitlerrel volt tudatosság a ténybeli valóság, hogy: zsidó! Az egyetemes társadalomban: ember!... Hogy aztán nekünk zsidóknak ez jobban fáj, mint ahogy minden kultúrlyennek fáj az, ha ezt a kultúrát megsértik, az természetes és magától értetődő... Habár ezt sem lehetne százszázalékos biztonsággal állítani, itt meg kellene kérdezni Heinrich Mann, vagy Jacob Wassermann véleményét...

Ez a kis ripszrt látszólag közelebb hozott bennünket, azért az egyik utazó, Jasiból, Herr Goldstein megkérdezte: — Mondja, mondják már magának azt, hogy büdös zsidó?!... (Zsidan puhuros). — Nem emlékszem... Nem tudom pontosan... Talán... Lehet... De nem tulajdonítottam neki nagy fontosságot, a sértő fél kulturhiányának követel oldalára írtam...

— Mégis: a vére... — Hát ez egészen más dolog... Erről ne beszéljünk, mert tulságosan komplikált valami és — a hajó két óra előtt indul...
Egy Achilles-sarok: a nemzeti érzés!

Herr Goldstein nem tud belenyugodni abba a ténybe, hogy az új erdélyi zsidó generáció egyik nagy hányada nem ismeri a zsidó nyelvet...

— De hiszen maguk nem ismerhetik akkor a zsidó kultúrát eléggé... Felvilágosított Goldstein urat, hogy dr. Patlai Józsefnek már évtizedek óta jelenik meg magyarul fordított zsidó folyóirata és hogy az erdélyi zsidóknak nagy napi-és heti lapjuk van, amely országos relációkban is versenyképes... Azonkívül közlöm vele, hogy Herzl Tivadar munkái magyar nyelven is megjelentek és hogy zsidó költőket — nagyarából fordítanak át franciára...

— Magukban mélyen gyökereznek a nemzeti érzések és rólunk mondják azt, hogy túlfűtött nacionalis érzések vannak bennünk...

Ez lévedés! Goldstein ur valóban túlfűtött nemzeti parasztpárti például, ahogy később kiderült, viszont rólam nem hittelel, hogy talán Gömbös Gyula egészségére üriteltem Madame Sufer bragáját, ami nemzeti ital ezen a vidéken...

— Mégis maguk odaát (mindég ilyen pontosan meghatározott kifejezéseket használ) szeretnék a revíziót... Pedig...

És itt Goldstein ur kifejti antifrevizós állásfoglalását, amiből könnyen meglehet állapítani, hogy a regáti zsidó milyen mélyen gyökeredzik a román nemzeti érzésben.

Mikor ezt megmondom neki kiült utolsó lapját:

Hallottam, hogy maguknál a zsidó templomban a rabbi — magyarul prédikál... Ez tiszta antiszemitaizmus! Igen, így van! Ez zsidó templomban magyarul!... Nem értem... Nem tudom megérteni...

A vita tulságosan elfajult... Kit védjek itt meg, milyen álláspontot állomagsak, kezdem szélbontolni ezt a nagy kérdést és tegyem meg illi Madame Sufer asztalán... Nem volna semmi értelme...

A lényeg: a regáti zsidó féltékeny az erdélyi zsidóra! Most már látom. Ők azt szeretnék, ha mi jó zsidók és egyáltalán jó románok is lennénk... De hiszen bennünk a nemzeti kérdés: gazdasági kérdés!... Vagy van egyáltalán nemzeti kérdés?... Hát nem minden csak azon fordul meg, hogy az életünk körül kiltszüksük az eget és felrakjuk a csillagokat, hogy ezüst fényűnkkel ragyogjanak a világ fölött!... Hát miért bombázza Japán Kínát?!... Miért éhezelt Gandhi? Miért utazik Titulescu Bukarest és Prága között?...

Nem minden a pénz körül forog, ami a nagy hajókerek az élet nagyüzemében. Hogy a kerék átfogó rekeszeit úgy hívják Románia, Jugoszlávia, India, az csak melékkörülmeny...

A kikötőben felbug a hajókürt, Goldstein ur már eifeléjette, hogy ezelőtt egy félórával azt mondta nekem, maga fél zsidó. Hónak alá kapják a kofferjeiket és indulnak a pénztárhoz.

Váróterem. Máskép: utazó bötze. Itt érlelődik meg egymástól, hogy hol lehet valami üzletet csinálni, hol van még egy kis pénz... Ismaltt nagyon ajánlja valaki... Ott még ki lehet nyitni a kofferje... Sulinára nem érdemes menni — mondja az egyik... Onnan különben hat kereskedő kivándorolt Palesztinába... Most ők is eladnak... Chilia jó hely... Isaccék is lehet üzletet kötni... Innen az ember székrelhet elindulni a falvakba... Petaszanka, Zsirolofakja... Mind a Duna mentén... (Ők úgy mondják, hogy: la fara... Szószertint anyit jelent, hogy ország, tág fogalomban, máskép távoleső vidéket jelent, néha parasztot is.)

En is megvállom a jegyel a Fekete tengerig. Másnap este érkezünk meg. A hajón Goldstein ur érdekes dolgokat fog mesélni... Hitlerrel... Meg Cuzáról... Ugy gondolja: mégis ez érdekelheti legjobban a — zsidókat... Radó Árpád.

Gyenge férfiaknak választékos ellenében díjmentesen küldöm szabadalmazott szenzációs „HEURÉKA“ találmányom ismertetőjét. — Cím: „PATENT 616“ C.I.U.I., 1. sz. postafiók.

Orth. — 3 = étterem Bukarestben! 30 és 40 letes komplett menü Ugyanolyan olcsó éjjeli szállás WEISZ ADOLF volt szobeni 3 sz. szállásmegnyaró Bukarest, Str. Smardan 29, I. emelet

Egyesületi hírek

A budapesti Orthodox Központi Bizottság az elmúlt héten, 15-án 11-órta rendes félelvü üléset Frank Adolf felhívásán tartotta. Az Orzh. Központi Iroda részéről Harlstein Lajos ügyvezető alelnök és dr. Reiner Imre jogtanácsos voltak meg részt a tanácskozáson. A főbbi tegok közül Strasser Salamon debreceni, Rosenbaum Mózes kisvárdai, Snyders Bernál győri, Teitelbaum Natlián nyírábatori, Kohn Farkas esornai, Bródi Emanuel nagykálai és Rosenbaum Lipót lélelvü főbbi; a világi tagok közül, öbudaí Freudiger Lipót kormányfőtanácsos, öbudaí Freudiger Abraham, Kórnai Dezső, Klein Márkus (Budapest), Bernfeld Sámuel, Krausz Mór (Debrecen), Friedmann Hermann (Mándok), Schwarz Izidor (Győr), Steiner Vilmos (Pápa), Németl Sándor (Nyíregyháza), Kornitzer Salamon (Szeged) jelentek meg. A napirend tárgyalása előtt Frankl Adolf elnök a németországi zsidóság sulyos helyzetéről emlékeztet meg... Fájdalmas egyfűtérzéssel szólt arról a rendkívüli szerencselenségről, amely nemelt hitveszéreinkre szakadt és annak a reményének adott kifejezést, hogy sorunk a Mindenható kegyelméből hamarosan jobbra fordul. Ezután az Iroda bejelentette, hogy a zsidó vallás elemi iskolai tanulóknak részére a vallásminiszteriumban sikerült elérnie a szonabli felnteztetelen délelőtti 9 óráig és a déli ülést egyezően való részvétel biztosítását. Kellő időben — az iskolaévt megelőzően — törtenő kérelmezés esetén: ez mindentű engedélyeztetni fog. A htközsegi alkalmazzanak ügyben a bizottság felkérte a Központi Irodát, hogy ezeknek életbiztosítási és igénykifizetésre segély ügyében a bemutatott tervezet kiadással megvalósítása érdekében küldjön konkrét felhívást mind az alkalmazottakhoz, mind a hitközsegekhez és utóbbiakot hívja fel a kisközsegi biztosítási járulékok felerészének viselésére. — Az „Országos Tízrevez Bachurim“ egyesületnek azt a beadványát, amelyben az orthodox ifjúság vallási és gazdasági megerősítését célzó munkásságához kért támogatást: Elhatározta a bizottság, hogy az orthodoxia vezetősége fokozott figyelmet kíván fordítani olyan akció élrelhívására, amely a szentföldi települést a vallásos életmód biztosítása mellett teszi lehetővé, különösen az orthodox ifjúság számára.

Az oradeai Ceire Mizrachi vasárnap este megtartott szüjuma nagy siker jégében zajlott le. A Talmad trakta befejezése után a megjelent szép-számú közönséghez Jaszl Móse tartott a nap jelen ószeregél méltató beszédet. Örmémet üdvözli a mizrechi volt elnökét, Altman Sámuel, aki a szentföldről jött haza Váradra látogatónak. A mizrachi részéről Keszenbaum Miksa és Friedmann Armin tartottak kellemes beszédet az ifjúsághoz, míg végül Altman Sámuel magasszónyálásra befejező beszédével a hajnali órákban ért véget a kedves héber és jidis dalokkal tarkított ünnepeg. Az ifjúság részéről beszéltek még Fogel D., Jaszl József és Weisz Saje. Itt említettük meg még, hogy Altman Sámuel szombat délután két és félórás előadást tartott a nagyváradi zsidó iparosok Köröscsapat nagytalálójában, ahol nagy hallgatóság mellett szemléltető képet adta a jelenlegi Palesztina vallásos zsidó életének.

A debreceni ort. hitközsegeknek közelmúltban megválasztott képviselőtestülete folyó hó 11-én tartotta alakuló közgyűlését. Krausz Mór elnök megnyitotta beszédében üdvözölte az új képviselőtestületet. Meleg szavakkal üdvözölte elődjét, Bernfeld Sámuel, akinél 18 éves áldásos működését méltatva, kifejtette programját, mely a hitközsegi intézményeinek fenntartását és a béke biztosságát foglalta magában. Ezen program megvalósításához erőt ad neki az a tudás, hogy kiváló elődjét biztositotta támogatásáról. Bernfeld Sámuel köszönetet mondott utódjának üdvözölő szavaiért kijárá az új vezetőségeknek, hogy a mai sulyos viszonyok dacára is sikerüljön az általa 18 éven át félve őrzött hitközsegi békét megővni és az intézmények fennmaradását biztosítani. Az Eg áldását kéri munkájára. Klein Zsigmond a választmány elismerését és nagyrabecsülését fejezte ki Bernfeld Sámuel személye iránt. Részletesen kifejtett, ml közszűnet a hitközsegi az ö működésének, felsorolta az intézményeket, melyeket léteztet, rámutatott a kivételes vezéri képességekre, melyekkel a legsulyosabb időkben is biztos kézzel vezette a hitközsegi kormányát. Amidőn az új elnök iránti bizalmának kifejezését ad, az egész hitközsegi nevében őszinte szeretettel búcsúzik a volt elődjétől. Waldmann Albert alelnök javasolta az elhangzott üdvözölések jegyzőkönyvi megörökítését, aminek a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel hozzájárult. Ezután megválasztották előjáróági tanácsnokokká: Bernfeld Sámuel, Blas Edét, Eisenberg Hermann, Fülöp Jenő, Klein Ignácot, dr. Leimyel Zoltánt, Reichmann Sámuel, Schwarz Izidor és Ullmann Salomont. Majd megalakították a bizottságokat. A közgyűlés után megvacsorában részestették Krausz Mór elnököt, aki mint a hitközsegi előjáróságának és az Orsz. Orth. Központi Bizottságának tagja, eddig is értékes tevékenységet fejtett ki és tenújelét adta vezéri rátermettségének.

Az ungvári K. K. L. az elmúlt vasárnap uccai gyűjtést rendezett. A város különböző részein 10 urna volt felállítva és a rossz idő dacára 1000 tk. jövedelemmel zárult a gyűjtés.

Ungváron megalakult a „Héber iskola-egyesület“ héber gimnázium engedélyezését kérle a kultuszminiszteriumtól. Ungváron közel 10 éve 3 tanterfő héber tanyelvű elemi iskola működött az egyesület tulajdonát képező épületben.

Az Ungváron megjelenő „Zsidó Néplap“ főszerkesztője, Szerény Béla, 4 heti palesztinai kirándulásáról hazatérve, f. hó 18-án a városi színházban számolt be az Erceben szerzett tapasztalatairól. A mindvégig érdekes előadást élénk tetszéssel kísérte a nagyszámú hallgatóság.

A munkácsi héber gimnáziumban, amely már 9 éves múltja tekintetét vissza, most tartották meg az értelevü vizsgálatokat. Aliskievics Andrej ungvári főgimn. igazgató elnöksége alatt. Az értelevügre 18 növendék jelentkezett. Az idgenből Munkácsra érkező zsidó tanulók nagy számára való tekintettel a héber gimnázium egyelőre 50 diák részére intértást nyit.

A tornalái Cheura Atresez Bachurim az elmúlt héten tartotta meg fűztűltű választását a következő eredménnyel: Elnök Krämer Jenő, gondnok Deutsch Béla, titkár Krakovits Jenő, pénztárnok Krämer Miksa, ellenőr Bechner Béla, képviselőtestületi tagok Gultmann László, Fogel Jenő, Salzer Ernő, Hauer Jenő.

A baia marei Mizrachi szervezetben Mihály N. oradeai kiküldetésnek sikerült a Ceire Mizrachi reorganizációját és vasárnap nagy érdeklődéssel lezajlott nagy-gyűlése az ifjúságnak Ercehez való ragaszkodása száz százalékban nyilvánult meg. Meg is választották a következő új vezetőséget Krausz Romó szépen teletöltött beszéde után. Diszelnök: Hirsch Jakab és Vörtes Adolf, Elnök: Teszler Gadjáhu József, Alkálák: Mandel Jenő, Tikarok: Ferencz Ernő és Nuszberger Abraham, Pénztárnok: Izák Miklós, Gondnok: Grünberger Dezső, Ellenőrök: Décsi Ernő és Müller Ernő. Kulturbizottság: Krausz Romó, Siern Nándor és Bergfeld I. Koren Jakometh Lejlszrael bizottság: Klein József, Nauschauser Tibor és Akermann Móse. Egyelvi bizottság tagjai: Gadjáhu Izrael, Jakovovics Miksa és Lányi Bandi. Választmányi bizottság tagjai: Weisz Sámuel, Izák Ferencz, Vörtes Miklós, Mózes Sándor, Kirschner József és Muszkal Sámuel. Teszler Odadjáhu lelkesítő záróbeszédében munkára és kitartásra buzdította az ifjúságot.

Milyen gyógyszereket nem szabad Hittereknek használni?

— Dr. Lukatschewsky, svájci orvos guynos cikket írt a Baseler National Zeitungban, amely szerint a nemzeti szociálista elvek értelmében a zsidó szellem az élet mindenféle megnyilatkozásában kipusztításra és ezért egy orvosi lakoztató megismerkedésén dolgozik, hogy a következők antiszemiták tudják, milyen zsidó orvoszereket kell betegségek esetén elkerülni. Az a náci, — írja maró guynyal a cikkirő — akinek szívója van, nem szabad, hogy digitális használjon, amely orvos-ságot a zsidó Ludwig Traube találta fel. Ha nácinak fogfájása van, ne használjon kokainat, mert így egy Stricker Salamon nevű zsidó találmányának előnyeit élvezné. A fűszert ne kezelesse, mert különben Vidal és Weil nevű zsidók találmányait kellene igénybe vennie. Ha cukorbeteg, ne használjon insulint, mert ennek feltalálását egy Minkowsky nevű zsidó kulatásai tették lehetővé. Ha fejfájása van, kerülje a piramidont és az antipirin használatát (Spiro és Eilege). Az antiszemiták, akiknek görceik vannak, viseljék azt el, mert egy Oskar Liebrecht nevű zsidó találta fel a Cihorydratot. Ugyanez vonatkozik a lelki b-tegekre is. Freud az apja a psychoanalízisnek. Antiszemita doktorok dobják el a Nobel díj nyertes Volitzer, Barangay, Otto Warburg találmányait; Jadasohn, Bruno Bloch, Unna bőrgyógyászokét; Mendel, Oppenheim, Kornecker, Benedikt idegggyógyászokét; Israel sebészét, Fraenkel fűdöspeciálitástét; Hanle bonctanárét és sok másét...

— Macdonald a zsidók-ról és Palesztináról London, (ITA.) Impozáns keretek között nyílt meg június 7-én Londonban az angol Palesztina kiállítás. — Macdonald miniszterelnök ünnepi megnyitói beszédében hangsúlyozta, hogy főleg azért jelent meg a megnyitáson, mert lelki szűkület érezte annak, hogy a mai nehéz időkben rokonszenvét nyilvánítsa a zsidók alkáló és teremtő szellem iránt, amellyel a tudomány, művészet, politika és a civilizáció terén a világnak nagyot alkotott. — Majd a zsidók palesztinai munkáját és lelkesedését ünnepelte és így kiáltott fel: „Zsidó barátait, amig ilyen az az anyag, amelyből gyurva vagytok, még sok száműzetéssel és üldözéssel dacolhattok. Ti mégis virulni és fejlődni fogtok“. Macdonald után Lord Reading, Weizmann és mások beszéltek. A kiállítást, amelyre még visszatérünk, az első napon tízezrek keresték fel.

Palesztinai hírek

A közelmúlt egyik estélyén a jeruzsálemi német konzulátus előtti úton is máglyát gyújtott a zsidó ifjúság. A máglya telelén Hitler képet égtek el. Ezrelvellen pillanatban valaki felvonta petroleummal a konzulátus kapuját és felgyújtotta. A körkörös állóság lokalizálta a fuzet. A főmeg halnalg a máglya körül tolongott és tüntelést Németország ellen. A konzulátus épületén egész éjjel nagyobb szakaszrendőr állomásozott.

A lapok ismerték a revizionista cionisták Hitler ellenes programját. Jabotinsky három pontban állította össze a Hitler ellenes harc tervezetét: 1. Alulános bojkott szervezése Németország ellen. A zsidó nép jelen pillanatban főleg gazdasági legyverekkel törheti le Németországot. Az eddigi eredmények megunatják, hogy még sokkal többet lehet tereén elérni. A bojkottot az egész világon nagy eréllyel kell levezetni. Mindenhol bojkottbizottságok alakítsanak. Összekebltetést szervezni más országok cégekkel és bojkottálódnak azok a zsidó cégek, kik továbbra is német árt vásárolnak. A 2 ik pont Németország elleni politikai harcra szólítja fel a zsidó közvéleményt. Az egész világon a zsidó sajtónak és közvéleménynek harcolnia kell a versaillesi békeszerződésnek revíziója ellen, mely túlsúlyt és gyarmatokat adna vissza Németországnak. Részletmutatni arra, hogy a mai Németország háborus veszélyt jelent egész Európára. Németország megunagyobbadása és megerősödése okvetlenül újabb háborút zúdítana a népek nyárára. Németországot teljesen izolálni kell nemcsak gazdaságilag, hanem politikailag is. A 3-ik pont a Zsidó Állam megalakítását foglalkozik. A civilizált világ figyelme fel kell hívni arra, hogy segítség hozza a zsidó népet a Zsidó Állam megteremtéséhez Palesztinában. A mostani kedvező politikai atmoszférát okvetlenül ki kell használni. Jabotinsky három pontja elég megvilágítást tárgyal a palesztinai zsidó közvéleményben.

A haffai kikötő építésének befejezésével übü akváliás vált a haffai kikötő kérdése. Az arab lapok értesülése szerint a gyarmattalvi miniszter ezirányban is megbeszéléseket folytatott a palesztinai kormányval. Ugyancsak remélik, hogy Jeruzsálem vizsgálásának kérdésében is döntő határokat hoznak.

Hivatalos kimutatás szerint 1932 évben Palesztina behozatala 8.120.797 font és kivitele 4.327.426 font volt.

Telavivban népgyűlést hívott egybe a „Merka“ idegen nevelés almi szervezete. A szónokok hevesen támadták a Wad Leumi-t és a főbizottságot, amiért képviselték magukat a miszós MCA partolá felavatási ünnepélyen. Réa mutattak arra a veszélyre, melyet a miszósok az új ifjúságra jelentenek. A miszósok ingyen olvasó termek, könyvtárak, sportpályák s nyelvtanulmányokkal csalják magukhoz a zsidó ifjúságot. Népszerűsítik ingyen veszik fel a zsidó gyermekeket. A népgyűlés végül határozatot követelt, hogy a százegebb zsidó gyermekeket ingyen vegyék fel a héber népisiskolákba és a Wad Leumi több gondot fordítson a miszósok elleni propagandára.

A palesztinai kormány főtitkárnak M. A. Yuong helyett, John Halthorn neveztek ki, aki rövidesen elfoglalja új hivatalát. Az eddigi főtitkár Barbados kormányzója neveztek ki.

A palesztinai könyvtarlemelésről érdekes statisztikát olvasunk. Eszerint 5633-ban (1923) az évi könyvtarlemelés mindössze 75 új művev produkált. 5692-ban már 432 volt az évi termelés. A fű év alatt összesen 2956 héber könyvet nyomtak. Ebből szépirodalom volt eredetileg és fordítással együtt: 928. tudományos: 491, tankönyvek: 422 és így tovább. A könyvnyomtatás terén Telaviv és Jeruzsálem vezet. Az említett 10 év alatt belőlődn 262.500 palesztinai font értékű könyvet vásároltak, míg külföldről 54.254 font értékben. A palesztinai könyvtarnek 40 országban kerültek piacra. Az importált könyvek értéke 10 év alatt 177.888 palesztinai fontot tett ki.

Az ITA jelenlése szerint a palesztinai rendőrségben a zsidók számaránya újra csökkant. Június 1-én az állami rendőrség fő élkébe újabb 22 arab rendőrt állítottak be, de egyetlen zsidót sem. A rendőrkiközös iskolában ezúdt szerint 12 arab és 1 zsidó rendőrelőtt áll kiképzés alatt.

Mithal Pasa Pais, a transjordániai sejk vezetője, újabban azzal juttatta kifejezésre őszinte zsidó barátságát, hogy megalakította a „Jordáni testvérség“ pártját. A párt tagjai arabok közötti viszony melegebbé tételét szolgálja.

Utazók! Vidékiek!
Ugy ékezhet, mint otthon a
BERKOVITSNÉ
orth. kóser vendéglőben, Oradea Zöldia-u. 19.
Utazóknak 10% kedvezmény

